
Aliona Corcenco

Notă informativă

Generalizarea practicii judiciare privind practica examinării cauzelor civile ce vizează procedura de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie

Conform planului de activitate al Colegiului Civil al Curții de Apel Bălți pentru anul 2018, ținând cont de importanța și actualitatea problemei legate de examinarea cauzelor civile ce vizează procedura de aplicare a măsurilor de protecție în cazuri de violență în familie, s-a efectuat prezenta notă informativă.

Prezenta notă informativă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice a cererilor de revizuire pentru perioada anului 2017.

În legătură cu acest fapt, în primul rînd a fost studiată legislația națională care reglementează problema menționată, și anume:

- Constituția R.M.,
- Codul de procedură Civilă,
- Legea nr. 45 din 01.03.2007 *cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie*,
- Recomandarea nr. 47 „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 318⁶ CPC la aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie”,
- Fișele statistice de evidență a cauzelor în ordine de recurs aflate în procedura Colegiului Civil și deciziile din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pentru perioada anului 2017.

Notă: Prezenta notă informativă este efectuată în baza fișelor statistice de evidență a dosarelor civile examinate în ordine de recurs, aflate în procedura Colegiului Civil al Curții de Apel Bălți, și a deciziilor plasate în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor, pentru perioada anului 2017.

I. Noțiuni generale.

Codul de procedură civilă a fost completat cu un nou compartiment, B², Capitolul XXII², care se referă la aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie. Astfel, cererile privind aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie se examinează de instanțele judecătorești conform normelor generale ale prezentului cod, cu excepțiile și completările stabilite în noul compartiment și în legislația de prevenire și combatere a violenței în familie. Instanța examinează cererile de aplicare a măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie cu participarea victimei și a persoanelor interesate. În calitate de persoane interesate pot fi atrase în proces oricare dintre instituțiile abilitate prin lege cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie, în funcție de circumstanțele individuale ale cazului.

Depunerea și cuprinsul cererii

Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din cauză de sănătate, vârstă, alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție poate fi depusă în interesele victimei de către organul de poliție, organul de asistență socială sau de către procuror.

Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție în interesele copilului sau ale persoanei în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire poate fi depusă de autoritatea tutelară, persoanele însărcinate cu ocrotirea persoanei aflate sub ocrotire, de procuror sau de orice altă persoană care justifică un interes privind apărarea și protecția personală sau patrimonială a persoanei aflate sub ocrotire și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.

Cererea privind aplicarea măsurilor civile de protecție se depune la instanța judecătorească competentă de la domiciliul sau locul de aflare a victimei sau a agresorului, de la locul unde victima a solicitat asistență sau de la locul unde a avut loc actul de violență. În cererea privind aplicarea măsurilor civile de protecție se indică circumstanțele actului de violență, intensitatea, durata, consecințele suportate și alte circumstanțe care indică necesitatea aplicării măsurilor civile de protecție.

Examinarea cererii

După primirea cererii, instanța de judecată dispune imediat citarea victimei și a persoanelor interesate, contactează inspectorul de sector de la locul aflării

agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată. Instanța de judecată poate decide citarea pentru audiere în ședința de judecată a presupusului agresor. La examinarea cererii victimei privind aplicarea măsurilor civile de protecție, instanța de judecată solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea neîntârziată a unui avocat pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat victimei.

Declarația independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. Instanța de judecată poate solicita, după caz, structurii de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor. Instanța de judecată poate solicita și alte acte necesare pentru examinarea cererii.

Neprezentarea presupusului agresor la ședința de judecată, a raportului de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor sau a altor acte solicitate de instanța de judecată nu împiedică instanța să examineze cererea.

Emiterea ordonanței de protecție

Instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii privind aplicarea măsurilor civile de protecție, o încheiere prin care admite sau respinge cererea. În cazul admiterii cererii, instanța emite o ordonanță de protecție, prin care aplică agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri civile:

- a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună sau de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de administrare și dreptului de dispoziție asupra bunurilor;
- b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia;
- c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;
- d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;
- e) obligarea, până la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;
- f) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau pentru eliminarea ei;

- g) limitarea drepturilor agresorului în privința bunurilor comune cu victima;
- h) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;
- i) interzicerea de a păstra și a purta armă.

Măsurile civile de protecție se aplică pe un termen de până la trei luni. Instanța remite imediat ordonanța de protecție poliției și altor persoane sau instituții responsabile, conform legii, de implementarea măsurilor civile de protecție spre executare imediată.

Prelungirea și revocarea ordonanței de protecție

Termenul măsurilor civile de protecție poate fi prelungit de instanța de judecată la cererea repetată, ca urmare a comiterii faptelor de violență în familie în primul termen de aplicare a măsurilor civile de protecție sau ca rezultat al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție sau dacă, la expirarea termenului de aplicare a măsurilor civile de protecție, asupra victimei se menține pericolul de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale din partea agresorului.

La cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată poate revoca măsurile civile de protecție aplicate, asigurându-se că voința victimei este liber exprimată și că nu a fost supusă presiunilor din partea agresorului.

Încheierea privind admiterea sau respingerea cererii de aplicare a măsurilor civile de protecție poate fi atacată cu recurs. Contestarea încheierii privind aplicarea ordonanței de protecție nu suspendă executarea măsurilor aplicate.

II. Analiza statisticii judiciare.

Conform datelor statistice, în perioada nominalizată în cadrul Curții de Apel Bălți au parvenit 28 cauze, dintre care au fost examinate 25 cauze (89,29 %).

Restul dosarelor neîncheiate la sfârșitul perioadei raportate și care se găsesc în procedură de examinare constituie 3 cauze (10,71 %):

Din totalul de 25 cauze examinate:

- în 3 cazuri (12 %) au fost emise hotărâri noi,
- 6 cazuri (24 %) au fost trimise la rejudecare,
- 16 cauze (64 %) au fost lăsate fără modificări.

Judecătorii Colegiului Civil în perioada raportată au soluționat:

- 1. A. Albu -** 5 cauze aflate în procedură, 2 cauze încheiate (40%),
1 cauză fără modificări, pe 1 cauză emisă hotărîre nouă,
3 cauze rest;
- 2. S.Procopciuc –** 4 cauze aflate în procedură, 4 cauze încheiate (100%),
2 cauze fără modificări, pe 1 cauză emisă hotărîre nouă, 1
cauză trimisă la rejudecare;
- 3. A.Garbuz –** 3 cauze aflate în procedură, 3 cauze încheiate (100%),
3 cauze fără modificări;
- 4. E. Bejenaru -** 4 cauze aflate în procedură, 4 cauze încheiate (100%),
1 cauză fără modificări, pe 1 cauză emisă hotărîre nouă,
2 cauze trimise la rejudecare;
- 5. A.Toderaș –** 4 cauze aflate în procedură, 4 cauze încheiate (100%),
4 cauze fără modificări;
- 6. A.Ciobanu -** 3 cauze aflate în procedură, 3 cauze încheiate (100%),
1 cauză fără modificări, 2 cauze trimise la rejudecare;
- 7. A. Corcenco -** 1 cauză aflată în procedură, 1 cauză încheiată (100%),
1 cauză fără modificări;
- 8. Iu. Grosu –** 1 cauză aflată în procedură, 1 cauză încheiată (100%),
1 cauză fără modificări;
- 9. E. Grumeza –** 1 cauză aflată în procedură, 1 cauză încheiată (100%),
1 cauză fără modificări;
- 10. D. Stănilă –** 1 cauză aflată în procedură, 1 cauză încheiată (100%),
1 cauză fără modificări;
- 11. Al. Gheorghieș -** 1 cauză aflată în procedură, 1 cauză încheiată (100%),
1 cauză trimisă la rejudecare.

În tabelul de mai jos vom arăta care sunt indicii statistici privind examinarea cauzelor ce vizează procedura de aplicare a măsurilor de protecție în cazuri de violență în familie, de către instanțele de fond din circumscripția Curții de Apel Bălți, pentru perioada anului 2017.

Instanța de judecată	Total cauze parvenite	Cauze examinate	Fără modificări	Casat, hotărîre nouă	Rejudecare	Rest 2018
Bălți	3	3	2		1	
Sîngerei	2	2	1	1		
Fălești	2	2	1		1	
Drochia	6	6	2	1	3	
Florești	1	1	1			
Soroca	1	1	1			
Edineț	1					1
Briceni	1	1	1			
Ungheni	2	2	2			
Nisporeni	9	7	5	1	1	2
TOTAL	28	25	16	3	6	3

III. Practica judiciară de soluționare a cauzelor.

Ordonanța de protecție este un act judecătoresc de executare imediată, emis de instanță, prin care agresorului i se ordonă încetarea violențelor împotriva victimei.

Cererea de solicitare a ordonanței de protecție nu este supusă taxei de stat.

Măsurile dispuse prin ordonanța de protecție se stabilesc de către judecător, pe un termen de pînă la 3 luni. Ele încetează odată cu dispariția pericolului care a determinat luarea acestor măsuri și pot fi prelungite, în caz de necesitate, prin depunerea unei cereri repetate. Totodată, dacă pînă la expirarea termenului pentru care ordonanța de protecție a fost emisă a dispărut pericolul din partea agresorului și victima dorește retragerea măsurilor expuse în ordonanță, ea poate cere în scris aceleiași instanțe judecătorești revocarea măsurilor de protecție.

Dacă agresorul nu respectă condițiile stabilite în ordonanța de protecție, prin sesizarea organului de poliție victima poate cere tragerea la răspundere (contravențională/penală) a agresorului pentru neexecutarea intenționată a hotărîrii judecătorești.

Nerespectarea interdicțiilor stabilite în ordonanța de protecție, pot constitui temei de solicitare a prelungirii termenului acesteia, precum și sancționarea penală a agresorului atît pentru neexecutarea intenționată a hotărîrii judecătorești, cît și pentru actele de violență în familie.

Cu titlu de exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți, prin care a fost examinat recursul declarat de G. M. în cauza civilă la demersul Inspectoratului de Poliție XX în interesele victimelor G. M. și a copilului minor G. C. privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva acțiunilor agresorului G. I., împotriva încheierii Judecătoriei XX, prin care demersul s-a respins.

Inspectoratul de Poliție în demersul înaintat a indicat că în adresa lor cu cerere s-a adresat cet. G. M., prin care sesizează faptul existenței violenței din partea fostului concubin G. I. asupra copilului minor G. C. în decursul unei perioade îndelungate, manifestată prin maltratări sistematice aplicate asupra copilului și asupra ei. Solicita Inspectoratul de Poliție și G. M. aplicarea următoarelor măsuri de protecție :

- obligarea cet. G. I. de a părăsi temporar domiciliul, ori de a sta departe de locuința din s. XX r. XY;
- obligarea de a sta departe de locul aflării victimei și a fiului minor G. C., la o distanță ce i-ar asigura securitatea d-ei și a copilului, excluzând orice contact vizual;
- interzicerea lui G. I. orice contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victimele;
- a-l limita pe G. I. de la dispunerea unilaterală a bunurilor comune;
- a-i interzice lui G. I. de a purta cu sine armă. Aplicarea măsurilor de protecție pe un termen de 90 de zile.

Instanța de fond a respins demersul Inspectoratului de Poliție XX, concluzionând că n-au fost stabilite careva probe referitor la violența în familie.

Nefiind de acord cu decizia nominalizată G.M. a declarat recurs împotriva încheierii motivînd că actele anexate la demersul privind aplicarea măsurilor de protecție confirmă faptul violenței în familie, iar neprezentarea părților la proces și a agentului constator nu constituie temei de respingere a demersului. Motivele care au dus la adresarea sa către Inspectoratul de Poliție persistă și în continuare.

Analizînd legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prizma argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul a considerat recursul declarat de G. M. drept întemeiat din următoarele motive.

Probatoriul cauzei denotă faptul că la 13.09.2017 copilul minor G. C., elev în clasa 7 a Gimnaziului „Valeriu Dumbrovă din s. XX” s-a adresat ofițerului de sector al PP XY, solicitînd intervenția în cazul violenței în familie din partea tatălui G. I. În acest sens a fost întocmit proces-verbal de consemnare a plîngerii verbale și proces-verbal privind actele de constatare.

Minorul a explicat că la 10.09.2017 ora 15.00 se afla la domiciliu și pregătea temele de acasă. Tatăl lui a venit de la bar în stare de ebrietate și a început cu reproșuri de ce a pus roșiile în găleată, după care a aruncat găleata, apa, l-a agresat fizic, lovindu-l după cap și la gît, l-a numit cu cuvinte injurioase prin care fapt i-a lezat onoarea și demnitatea. Menționează că anterior au mai fost situații de acest

gen chiar și mai grave. Locuiește doar cu tatăl, iar mama este plecată din familie din motiv că era deseori jignită de către tata.

La fel și mama copilului la data de 15.09.2017 s-a adresat Inspectoratului de Poliție XY cu cerere privind intervenția Poliției în vederea soluționării cazului de conflict și a maltratărilor frecvente din partea fostului concubin, cet. G. I. În procesul verbal de constatare indicând că la data respectivă a telefonat-o copilul său și i-a comunicat că tatăl cu care locuiește l-a înjurat și l-a agresat fizic. Dînsa n-a fost prezentată la momentul agresiunii tatălui față de fiu. Fiul nu mai dorește să stea cu tatăl, deoarece acesta de fiecare dată îi provoacă durere sufletească cînd îl numește cu cuvinte necenzurate.

Tot la 15.09.2017 a fost întocmit și raportul de constatare medico-legală nr. 368 a minorului G. C., în concluzii fiind menționat că la minor s-au stabilit dureri în locul loviturilor, fără vătămări corporale vizibile

Colegiul civil a considerat eronată soluția primei instanțe privind respingerea demersului privind aplicarea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie din următoarele considerente.

Potrivit art.2 al Legii nr.45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, violență în familie constituie orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare contra unor alte persoane, manifestată fizic sau verbal, prin abuz fizic, sexual, psihologic, spiritual sau economic ori prin cauzare de prejudiciu material sau moral, comisă de un membru de familie contra unor alți membri de familie, inclusiv contra copiilor, precum și contra proprietății comune sau personale.

Articolul 12 alin.1, 2, 5 a Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, victima are dreptul să sesizeze orice caz de violență în familie și să solicite protecție. Reprezentanților autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie li se interzice să întreprindă acțiuni menite să descurajeze victima în denunțarea actelor de violență la care este supusă. Poliția este obligată să răspundă imediat la comunicările despre cazurile de violență în familie și să nu subestimeze importanța acțiunilor de contracarare a oricăror forme de violență în familie.

În speța dată, Colegiul civil a indicat că faptul actelor de violență în privința lui G. M. nu s-au constatat, pe cînd în privința copilului minor G. C. s-a stabilit că a avut loc violență psihologică și fizică. Violența psihologică în privința minorului s-a manifestat prin insultare, izolarea de membrii familiei prin interzicerea de a se vedea cu mama, care locuiește în altă localitate, prin aplicarea loviturilor.

Din declarațiile minorului și a mamei acestuia, din chestionarul de evaluare a riscurilor în cazurile de violență în familie, întocmit la 15.09.2017 minorul a confirmat că în privința lui s-a aplicat și violență fizică și psihică periodic, lunar.

În asemenea circumstanțe, instanța a constatat că în acțiunile agresorului G. I. persista mereu pericolul de continuare a acțiunilor violente față de victima- fiul G. C., de aceea se consideră necesar de a întreprinde măsuri de protecție a minorului prin emiterea unei ordonanțe de protecție pe o perioadă de 3 luni.

Potrivit art.15 alin.4¹ al Legii cu privire la combaterea violenței în familie, pe perioada acțiunii ordonanței de protecție, exercitarea drepturilor părintești rămîne pe seama părintelui-victimă. La solicitarea părintelui-agresor, vizitarea copilului poate avea loc în temeiul unui program aprobat de către autoritatea tutelară teritorială. Dat fiind că la moment copilul locuiește cu tatăl, pe perioada instituirii măsurilor de protecție copilul se transmite în custodie, pentru îngrijire, supraveghere și educație mamei lui – G. M.

Pentru a preîntîmpina pericolul asupra securității și sănătății minorului G. C., instanța de judecată conducîndu-se de scopul ordonanței de protecție, a casat încheierea primei instanțe și a dispus, conform art.15 al Legii nr.45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie și art.318/4 alin. 2 Cod de procedură civilă, aplicarea anumitor restricții în privința lui G. I.:

- obligarea lui G. I. de a părăsi temporar domiciliul din s. XX r. XY;
- obligarea lui G. I. de a sta departe de locul aflării copilului minor G. C., excluzînd și orice contact vizual;
- interzicerea lui G. I. a oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod cu copilul G. C.;
- interzicerea lui G. I. de a purta cu sine armă.

Un alt motiv de casare a fost întîlnit de către instanța de apel în cazul cînd prima instanță a admis aplicarea măsurilor de protecție solicitate cum este: obligarea pîrîtului să nu comită acte de violență, însă formularea este alogică, întrucît violența în familie este interzisă în general.

La 02 mai 2017 Inspectoratul de Poliție XX s-a adresat în instanța de judecată cu un demers în interesele victimei violenței în familie P. L. de către P. A. privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie.

În motivarea demersului Inspectoratul de Poliție a indicat că, la 20 aprilie 2017 în adresa inspectoratului a parvenit spre examinare plîngerea din partea L. P. care sesizează faptul că soțul P. A., o agrează fizic și inițiază conflicte verbale în timpul cărora o numește cu cuvinte necenzurate.

Solicitarea aplicării măsurilor de protecție pentru a sublinia eventualul pericol al securității, sănătății sau a bunăstării victimei sunt motivate. Luînd act de acțiunile violente și reieșind din consecutivitatea sancțiunilor aplicate față de

agresor, în acțiunile acestuia mai există tendințe și factori de risc pentru aplicarea violenței și P. A. este predispus la comiterea acțiunilor violente față de familia sa.

În demersul înaintat, Inspectoratul de Poliție a solicitat aplicarea măsurilor de protecție victimelor violenței în familie și anume: obligarea pârîtului de a nu comite acte de violență asupra reclamantului, obligarea pârîtului de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei; obligarea pârîtului de a nu intra în locuința reclamantei, interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al victimei; obligarea de a nu contacta cu victima și cu persoanele dependente de ea la telefonul fix, telefonul mobil; obligarea agresorului de a participa la un program special de consiliere la Centru de Asistență și Consiliere pentru agresorii familiari. Durata aplicării măsurilor de protecție fiind solicitată pe un termen de 90 zile.

Prin încheierea și ordonanța judecătoreiei XX a fost admis demersul Inspectoratului de Poliție XX privind aplicarea măsurilor de protecție.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond P.A. a declarat recurs împotriva încheierii instanței de fond solicitînd casarea parțială a încheierii, cu anularea măsurilor de protecție pe un termen de 90 zile în privința sa față de fiica minoră P. D.

În motivarea recursului dînsul indicînd că instanța neîntemeiat a admis demersul IP XX și în privința fiicei minore P. D., pe perioada aplicării măsurilor de protecție pe un termen de 90 zile, necătînd la faptul că, el niciodată nu a aplicat violența fizică sau psihică față de fiica minoră, permanent avînd grijă de ea, ajutînd-o material prin procurarea hainelor, produselor alimentare, avînd și condiții de trai decente.

Recurentul fiind de părerea că instanța de fond nu a luat în considerație faptul că, își iubește copilul și copilul mult ține la el, însă este stopat de mama copilului P. L. Consideră că, instanța ilegal a aplicat măsura de protecție în privința sa față de fiica minoră P. D.

În cadrul examinării cauzei în instanța de recurs, Colegiul Civil a menționat despre faptul că, în cazurile de violență în familie, scopul eliberării ordonanței de protecție constă în prevenirea unui risc real și imediat, or, sunt puse în pericol viața și sănătatea victimei, în asigurarea de urgență a protecției victimei, în preîntîmpinarea unor noi acte de violență asupra victimei și/sau asupra altor membri ai familiei, precum și în prevenirea distrugerii bunurilor victimei, a averii comune a familiei.

Colegiul civil a considerat că, la emiterea încheierii și ordonanței din 03 mai 2017 instanța de fond nu a verificat toate circumstanțele demersului, întrucît din încheierea și ordonanța adoptată nu este clar în privința căror membri a familiei victimei P. L. s-a aplicat măsuri de protecție, ori legea nici nu prevede aplicarea

măsurilor de protecție în privința membrilor de familie, stabilind restricții doar în privința victimei și copiilor ei.

De asemenea, nu este motivat faptul necesității aplicării față de agresor a măsurii de protecție prin care el a fost obligat de a participa la un program special de consiliere la Centrul de Asistență și Consiliere pentru agresorii familiari.

Mai mult ca atât, instanța de recurs nu a putut admite aplicarea față de agresor a măsurii de protecție solicitată cum este - obligarea pârîtului să nu comită acte de violență asupra reclamantei.

Asemenea măsură de protecție nu este prevăzută de lege, ori o astfel de formulare a măsurii de protecție este alogică, deoarece violența în familie este interzisă în general.

Astfel, prima instanță a aplicat măsuri de protecție neprevăzute de lege, iar aplicarea măsurilor de protecție urmează a fi motivate, aplicate în corespundere cu normele legale și în dependență de circumstanțele cauzei.

În acest caz instanța de recurs a casat încheierea instanței de fond cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Un alt caz de casare a încheierii și ordonanței de protecție cu trimiterea cauzei la rejudecare este și faptul că de către instanța de fond nu au fost date aprecierii toate probele prezentate de părți în ședința de judecată:

Drept exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost casată încheierea instanței de fond cu trimiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată, fiind constatate un șir de încălcări procedurale.

În speța dată, materialele cauzei atestă că, la data de 07.06.2017, G. L. a depus cerere privind aplicarea măsurilor de protecție față de ea, pe un termen de 3 luni, solicitînd aplicarea față de C. V. a următoarelor măsuri:

- obligarea de a părăsi temporar locuința comună amplasată pe adresa or. XX, str. XY;

- obligarea de a sta departe de locul aflării ei la o distanță suficientă ce ar asigura securitatea sa;

- obligarea de a nu o contacta prin orice mijloace (direct sau telefonic); - interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al ei și limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune.

Prin încheierea judecătoriei XX, sediul XY, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea înaintată de G. L. privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victima violenței în familie împotriva acțiunilor agresorului C. V.

Nefiind de acord cu încheierea nominalizată mai sus, la data de 09 iunie 2017 G. L. a contestat-o cu recurs solicitînd casarea acesteia cu emiterea unei noi soluții

prin care să fie admisă integral cererea de aplicare a măsurilor de protecție a victimei.

La data de 11 iulie 2017 reprezentantul recurenteii, avocatul I. P. a depus cerere solicitând anexarea la materialele dosarului a materialelor de la IP XY nr.2433 și nr.2439 pe 12 file care au fost examinate în ședința de judecată în prima instanță însă nu au fost anexate la materialele dosarului.

Astfel, făcând trimitere la prevederile art.130 alin. 1, 4 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Fiind analizate înscrisurile prezentate de către reprezentantul recurentului și procesul-verbal al ședinței de judecată din 07 iunie 2017, instanța de recurs a constatat că, de către prima instanță au fost vizionate dosarele contravenționale nr.2433 din 19.05.2017 și anume filele dosarului 1, 8, 10 și 11 și dosarul contravențional nr.2439 din 19.05.2017 și anume fila dosarului 1, 2, 4 și 5, însă în încheierea contestată instanța nu s-a expus asupra acestora, lipsind argumentele în favoarea admiterii sau respingerii acestora, precum și motivarea preferinței unor probe față de altele.

Instanța de recurs a reiterat că, în cazurile de violență în familie, scopul eliberării ordonanței de protecție constă în prevenirea unui risc real și imediat, or, sunt puse în pericol viața și sănătatea victimei, în asigurarea de urgență a protecției victimei, în preîntâmpinarea unor noi acte de violență asupra victimei și/sau asupra altor membri ai familiei, precum și în prevenirea distrugerii bunurilor victimei, a averii comune a familiei.

Astfel că instanța de fond urma să dea o apreciere înscrisurilor vizionate în ședință, mai ales că, în explicațiile recurenteii în cadrul materialelor contravenționale dînsa menționează despre amenințare din partea intimatului cu răfuiala fizică.

Totodată colegiul civil în cadrul examinării cauzei a constatat imposibilă soluționarea de către instanța de recurs a problemei în fond, după cum solicita recurenta, or, printre probele prezentate spre anexare la materialele dosarului erau și înscrisuri ce nu au fost vizionate în prima instanță potrivit procesului-verbal și anume procesul-verbal privind audierea martorului C. A. din 24 mai 2017, explicațiile lui C. V. din 19 mai 2017 și explicațiile L. G. din 20 mai 2017.

Reieșind din circumstanțele de fapt și de drept menționate, colegiul civil a ajuns la concluzia de a trimite cauza la rejudecare într-un alt complet de judecată,

pentru a asigura respectarea principiului contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, fiind constatat că ambele părți au prezentat probe noi, și care la rejudecare urmînd să dea apreciere tuturor probelor prezentate de către părți.

A fost înfîlnit și un caz cînd instanța de fond nu s-a expus asupra tuturor pretențiilor invocate.

Astfel, urma ca instanța de fond să dea apreciere tuturor probelor din dosar, făcîndu-le o analiză, coraborîndu-le sub aspectul prevederilor Legii nr. 45 din 01 martie 2007, constatînd în final asupra existenței sau inexistenței segmentului de agresivitate fizică sau psihologică din partea agresorului față de copiii săi și fosta sa soție.

Ca exemplu poate servi decizia Curții de Apel prin care a fost casată încheierea primei instanțe, cu trimiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată.

În cadrul examinării cauzei în instanța de recurs, colegiul civil și de contencios administrativ analizînd legalitatea și temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, a considerat necesar de a casa încheierea și ordonanța de protecție a victimei violenței în familie din următoarele considerente.

Din materialele cauzei s-a constatat că, la data de 02 mai 2017 C. Z. s-a adresat cu cerere de eliberare a ordonanței de protecție pentru victimele violenței în familie, solicitînd:

- obligarea pârâtului C. V. de a părăsi temporar locuința comună situată în s. XX, r. XY și de a sta departe de locuința victimei C. Z. fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor;

- obligarea pârâtului C. V. de a sta departe de locul aflării victimei, excluzînd și orice contact vizual cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

- interzicerea pârâtului C. V. a oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima C. Z.;

- limitarea dispunerii unilaterale a pârâtului C. V. de bunurile comune dobîndite în timpul căsătoriei. Durata ordonanței de protecție fiind de 90 zile.

Judecătoria XX, sediul central, a emis încheierea prin care a admis cererea înaintată de C. Z. și la aceeași dată prin ordonanța de protecție a victimei violenței în familie a dispus:

- a obliga pe C. V. de a nu comite acte de violență în privința victimelor și a membrilor familiei lor;

- de a sta departe de locul aflării victimelor și a membrilor familiei lor, excepție fiind cazurile de soluționare a litigiilor în instanța competentă;
- de a nu contacta victimele și membrii familiei lor nici la telefon, excepție fiind cazurile de informare cu privire la data, ora și locul desfășurării a ședințelor de judecată;
- interzicerea de a intra în locuința victimei;
- obligarea agresorului de a participa la un program special de consiliere la Centrul de Asistență și Consiliere pentru agresorii familiali. Măsurile aplicate în p. I se aplică pe un termen de 90 (nouăzeci) de zile.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, C. Z. a declarat recurs împotriva încheierii și ordonanței menționate, solicitând casarea în parte a încheierii soluționând prin decizie problema în fond cu emiterea unei ordonanței de protecție în care să fie aplicate următoarele măsuri:

- obligarea pârâtului C. V., de a părăsi temporar locuința comună situată în s. XX, r. XY și de a sta departe de locuința victimei C. Z., fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor;
- obligarea pârâtului C. V., de a sta departe de locul aflării victimei, excluzând și orice contact vizual cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;
- limitarea dispunerii unilaterale a pârâtului C. V., de bunurile comune dobândite în timpul căsătoriei.

Codul de Procedură Civilă stipulează în art. 240 alin. (3) că, instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Astfel că, fiind analizate conținutul încheierii și ordonanței contestate colegiul civil a constatat că, prima instanță a ajuns la concluzia privind admiterea integrală a cererii înaintate de C. Z. considerând-o a fi întemeiată, însă în partea dispozitivă a Ordonanței de protecție, instanța de fond nu s-a expus asupra tuturor cerințelor recurente, fapt corect menționat de către ultima în cererea sa de recurs.

Din considerentele invocate, colegiul civil a ajuns la concluzia că lacunile și omisiunile indicate nu pot fi înlăturate în instanța de recurs, din care motiv, cauza urmează a fi remisă la rejudecare într-un alt complet de judecată, care în cadrul unei noi examinări, urmează să se expună asupra tuturor pretențiilor invocate de către reclamanta/victimă.

Un alt motiv de casare a încheierii și a ordonanței de protecție cu remiterea cauzei la rejudecare este și necitarea agresorului în ședința de judecată:

Potrivit art.318³ alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, după primirea cererii, instanța de judecată contactează imediat poliția de sector de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată. Prevederile alin. 3) stipulează că: neprezentarea agresorului la ședința de judecată nu împiedică instanța să examineze cererea.

În cadrul examinării cauzei, la speța dată instanța de recurs a constatat lipsa probelor ce ar confirma informarea recurentului despre procedura inițiată. Iar în procesul-verbal al ședinței de judecată s-a menționat doar că agresorul nu s-a prezentat din motive necunoscute, fără a se stabili dacă instanța de judecată după primirea cererii a contactat imediat poliția de sector de la locul aflării agresorului și a solicitat informarea acestuia despre procedura inițiată. Mai mult ca atât, deși în ședința de judecată a fost prezent ofițerul de sector al Inspectoratului de Poliție, acesta nu a declarat despre informarea agresorului privind ședința de judecată.

Conform art.26 alin. (1)-(2) Cod de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale. (2) Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Totodată instanța de recurs a menționat și despre faptul că, deși specificul cauzelor date prevede examinarea acesteia în 24 ore, potrivit art. 318⁴ alin. (1) Cod de procedură civilă, totuși informarea agresorului despre procedura inițiată este obligatorie, în scopul respectării principiului contradictorialității și asigurării egalității în drepturi ale părților la proces.

În atare situație era și firesc ca agresorul să conteste încheierea și ordonanța de protecție argumentând prin necitarea acestuia și respectiv imposibilitatea părții de ași apăra drepturile în ședința de judecată, care de fapt și-a găsit confirmare.

IV. Concluzii.

Sintetizând rezultatele prezentei generalizări, reținem că, în marea majoritate, instanțele judecătorești aplică corect prevederile normelor procedurale în cadrul soluționării cauzelor ce țin de examinarea pricinilor ce vizează procedura de aplicare

a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, altele nu aplică corect legea materială.

În consecință, circumstanțele menționate generează casarea actelor judecătorești adoptate cu emiterea unor hotărâri noi și dispunerea rejudecării cauzei, când înlăturarea acestor încălcări este imposibilă în instanța de recurs.

Astfel, rezultatul generalizării practicii judiciare atestă faptul că Judecătoriile din circumscripția Curții de Apel Bălți, în general corect î-și întemeiază soluțiile adoptate, în unele cazuri, doar cu unele abateri admise la soluționarea cauzelor, nefiind aplicate uniform prevederile legale.

Reeșind din totalurile analizei datelor statistice privind examinarea cauzelor ce vizează procedura de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, precum și analiza calității examinării cauzelor civile în ordine de recurs pentru perioada respectivă de către instanțele de judecată din circumscripția Curții de Apel Bălți,

Se propune:

1. Discutarea prezentei note informative în cadrul ședinței operative a Colegiului Civil al Curții de Apel Bălți.
2. A ține sub monitorizare problematica dată.
3. Plasarea informației nominalizate pe Pagina – Web a Curții de Apel Bălți.

***Coordonator, judecător
al Colegiului Civil
al Curții de Apel Bălți***

Adrian Ciobanu

***Executat: Șef Direcție Sistematizare,
Generalizare și Relații cu Publicul
Tatiana Țurcanu***